

પરિષદ-પાથેય

સંકલન: રાજેન્દ્ર પટેલ

છેક ૧૯૧૭માં બીજી ગુજરાતી કેળવણી પરિષદમાં ગાંધીજીએ જે ભાષણ આપેલું, એમાં તેઓ એક વાત કરે છે. ‘માતૃભાષાનો જે અનાદર આપણે કરી રહ્યા છીએ તેનું ભારે પ્રાયશ્ચિત્ત આપણે કરવું પડશે. તેથી પ્રજાએ ઘણું સહ્યું છે. તેમાંથી પ્રજાને હવે છોડાવવી એ શિક્ષિત વર્ગની પહેલી ફરજ સમજું છું.’

લગભગ ૮૩ વર્ષ પહેલાં ગાંધીજીએ કહેલું, અને ૮૩ વર્ષ પછી આપણને એની ગંભીરતાનો અનુભવ થયો છે ત્યારે પરિષદ અનેક દિશામાં કાર્યરત થઈ છે. હમણાં આણંદની એન. એસ. પટેલ કોલેજમાં પુસ્તકપ્રદર્શનનો આરંભ થયો. આયોજકોએ પરિષદનો પરિચય આપવા વિનંતી કરી. ૧૦૬ વર્ષની આ સંસ્થાનો પરિચય માત્ર દશેક મિનિટમાં કેમ આપવો ? એથી સરળ રસ્તો લીધો છેલ્લા દશેક દિવસમાં પરિષદમાં અને પરિષદ દ્વારા થયેલાં કાર્યક્રમો અને કાર્યોનો અહેવાલ જ આપી દીધો ! આ રહ્યો એ અહેવાલ :

- અમદાવાદના વગોવાયેલા વિસ્તારના છારાનગરનાં બાળકો અને યુવકો પ્લાસ્ટિકના કાબાં, ટીનના ડબ્બા, બોટલ, વાસણો વગેરે લઈને પરિષદમાં આવેલાં. એમણે એ રદી સાધનો સ્ટેજ પર મૂકી વગાડી એવું તો સંગીત પીરસ્યું જેની આપણે કલ્પના પણ ન કરી શકીએ. કોઈ અસામાજિક વ્યવસાયમાં ન જ જવું એવી આ બાળકોએ પ્રતિજ્ઞા લીધેલી. આ બાળકો-યુવાનોએ નાટક, કવિતા અને પુસ્તકાલય દ્વારા એમનામાં કેવું તો પરિવર્તન આવ્યું છે એની નિરાંતે વાત કરી. પરિષદે આવા મિત્રોને હવે ગળે લગાડ્યા છે. પરિષદનો આ કાર્યક્રમ નાટ્યપરિક્રમા અંતર્ગત હતો.
- ગુજરાતી માધ્યમમાં ભણતા લાખો વિદ્યાર્થીઓની વહારે ધાઈ છે પરિષદ. બારમા ધોરણ પછી ટેકનિકલ કોર્સ માટે પ્રવેશ-પરીક્ષાઓ લેવાય છે. મોટાભાગની આ પરીક્ષાઓ અંગ્રેજીમાં હોય છે. ગુજરાતી માધ્યમમાં પૂરતી બુદ્ધિક્ષમતા ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓ આના ભોગ બને છે. પરિષદે આ માટે હાઈકોર્ટમાં એક રીટ દાખલ કરી છે, આ PILમાં બીજી સંસ્થાઓ, વકીલો, વ્યક્તિઓ અને સમગ્ર સમાજનો સાથ છે. પરિષદે ગુજરાત કેળવણી પરિષદ અને બીજી સંસ્થાઓ સાથે રહી હાઈકોર્ટનાં બારણાં ૧૦૬ વર્ષમાં પહેલી વાર ખટખટાવ્યાં વિદ્યાર્થીઓ માટે, માતૃભાષામાં ભણતા લાખો વિદ્યાર્થીઓના ભવિષ્યને માટે.
- હમણાં ‘ચેમ્બર્સ ઓફ કોમર્સ’ જોડે સંવાદ ચાલે છે. હાલ પ્રાથમિક કક્ષાની વાત ‘સાહિત્યના વારસાના જતન’ માટે ચેમ્બર કેવી રીતે પરિષદ સાથે જોડાય અને મદદ કરે એની છે. બાહ્ય વિકાસ સાથે આંતરવિકાસનું મહત્ત્વ હવે સમાજમાં સ્વીકારાતું જાય છે.

- ગુજરાતી ભાષા અને એનું સાહિત્ય આવતી કાલની પેઢીને સુપેરે ઇન્ટરનેટ ઉપર મળી રહે એ માટે 'વિકીપીડીયા' સાથેનાં જોડાણોને વધુ દૃઢ અને વેગવાન કરવામાં આવ્યાં. યુ.કે.થી આવેલા ધવલ શાહ અને પરિષદના રૂપલ મહેતા આમાં ખૂબ કાર્યરત છે.
- પરિષદે હમણાં એક સરસ નિર્ણય કર્યો. એ છે દલિત સાહિત્યના દરેક સ્વરૂપમાં સર્જાયેલી ઉત્તમ કૃતિઓ ચૂંટીને એનું સંકલન કરવું અને એક નોખું પુસ્તક પ્રગટ કરવું ! દલિત સાહિત્યકારો આ પ્રકલ્પમાં જોડાયા અને એક મહત્વના પુસ્તકની હસ્તપ્રત પણ તૈયાર કરી દીધી ! પરિષદ સૌ કોઈ માટે ખુલ્લી છે, એટલું જ નહીં, ઉત્તમ સાહિત્યિક કાર્ય માટે પ્રતિબદ્ધ છે.
- હમણાં કેસીજી જોડે રહીને એક વિશિષ્ટ અભ્યાસક્રમ તૈયાર કર્યો. બી.એડ.માં ભણાવતા શિક્ષકો માટે ! વિદ્યાર્થીઓને વૈજ્ઞાનિક ઢબે ભાષા કેમ શિખવાડવી એના માટે અધ્યાપકો માટેનો આ અભ્યાસક્રમ પરિષદમાં પહેલી વાર ગોઠવાશે. છ દિવસના આ અભ્યાસક્રમમાં અનેક વિદ્વાનોનો સહયોગ સાંપડ્યો એ એમના નિર્વ્યાજ ભાષા અને પરિષદપ્રેમના લીધેજસ્તો !
- ભાષાસભાનતા વધે અને ભાષાકૌશલ્યો ખીલે એ માટે ચાલતા 'માતૃભાષા કૌશલ અભ્યાસક્રમ'ની સાતમી બેચનો પ્રારંભ થયો અને હવે નડિયાદમાં આ અભ્યાસક્રમ શરૂ કરવાની પ્રાથમિક ભૂમિકાઓ રચવામાં આવી છે ! જોકે ધીરે ધીરે સમગ્ર ગુજરાતમાં આ અભ્યાસક્રમ યોજવામાં આવશે.
- સર્જાતા સાહિત્યને પૂરક એવો પ્રાણ મળે એ માટે ઉત્તમ સાહિત્યની અનુવાદપ્રવૃત્તિયે વેગવાન કરવામાં આવી. 'અનુવાદ-અભિમુખતા' અંતર્ગત દર માસે અનુવાદકો સાથે મળી હવે કાર્યશાળા શરૂ થઈ છે. સૌ કોઈને જોડાવા ઇજન છે.
- ક. લા. સ્વાધ્યાયમંદિર દ્વારા 'અનુવાદ' અને 'પત્રકારત્વ'ના અભ્યાસક્રમની યોજના હતી, તેને ગુજરાત યુનિવર્સિટીના હૂંફાળા પ્રતિસાદ સાથે માન્યતા મળતાં વિદ્વાનો સાથે સંવાદ કરી એક વિશેષ અભ્યાસક્રમનો આરંભ થયો.
- ક. લા. સ્વાધ્યાયમંદિર હાલ સાહિત્યકોશ અને ઇતિહાસના કામમાં ગળાડૂબ છે. સાથે સાથે અનુવાદક પરિચય કોશ અને અનુવાદિત ટૂંકીવાર્તાની યાદી કરવાનું કામ ચાલે જ છે.
- ૧૪/૧૫ ઓક્ટોબરે રવીન્દ્રનાથની ૧૫૦મી જયંતી ઊજવવાનું રવીન્દ્રભવને નક્કી કર્યું. ભગતસાહેબના નેજા હેઠળના આ રાષ્ટ્રીય કક્ષાના કાર્યક્રમ અંગે બેઠક થઈ.
- દર મહિનાના ત્રીજા શનિવારે સાબરમતી/વડોદરા જેલમાં સાહિત્યિક કાર્યક્રમ કરવાની જવાબદારી પરિષદે લીધી એ અંગે એક બેઠક યોજી. સાહિત્યકારો પરિષદ વતીથી ગુજરાતભરની ૨૪ જેલમાં દર માસના ત્રીજા શનિવારે 'જેલમાં જાય' એવી વિનંતી. એ માટેની પરવાનગી પરિષદે લીધી છે. જે-તે સ્થળોના સાહિત્યકારોને પરિષદનો સંપર્ક કરવા વિનંતી.
- સિદ્ધાંત શ્રેણી, બુધસભા, પાક્ષિકી, બાળસાહિત્ય, કાવ્યપ્રત્યક્ષ, ગ્રંથ સાથે ગોઠડી વગેરે

- અનેક કાર્યક્રમો નિયમિત ચાલે છે, આ બધા જ કાર્યક્રમો ગુજરાતભરમાં અનેક જગ્યાએ શરૂ થાય એવું પરિષદ ઇચ્છે છે. આ માટે દરેક કાર્યક્રમની એક Sop (પ્રમાણભૂત કાર્યપદ્ધતિ) રસ ધરાવતી સંસ્થા કે વ્યક્તિઓને પરિષદ આપશે.
- અમદાવાદના કલાકારોને યોગ્ય અને અદ્યતન હોલ મળે, સાહિત્યના અનેક કાર્યક્રમો સુવિધાપૂર્ણ રીતે થાય એ માટે રા. વિ. પાઠક હોલ અદ્યતન બને એની રાહ સૌ કોઈ જોતાં હતાં. હવે, ભાષા, સાહિત્ય અને પરિષદપ્રેમીઓની સમર્પણ-ભાવનાથી એ શક્ય બન્યું છે. ઓક્ટોબરના પ્રથમ અઠવાડિયે 'રામનારાયણ વિશ્વનાથ પાઠક' હોલ સંપૂર્ણ સુવિધાપૂર્ણ અને પૂર્ણ વાતાનુકૂલિત બની જશે. એ માટે સાહિત્યપ્રેમીઓએ ૫૫ લાખ રૂપિયા જેટલી રકમ દાનમાં આપી છે !
- પરિષદ સૌ કોઈની છે, સમગ્ર પ્રજા માટે છે. ૧૦૬ વર્ષ જૂની આ સંસ્થા એક મોટા વળાંક ઉપર આવી રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય કક્ષાએ ગુજરાતી ભાષાનું કામ કરવા સજ્જ છે. આ તો છે દશેક દિવસનો જ અહેવાલ ! આપ સૌના સહયોગની અમીટ રાહ જોતો....

— રાજેન્દ્ર પટેલ

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદનું અધિવેશન

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદના છેંતાલીસમા અધિવેશનનું આયોજન રૂપાયતનના યજમાનપદે; જૂનાગઢ મુકામે તારીખ : ૨૩-૨૪-૨૫ ડિસેમ્બર ૨૦૧૧ના ત્રણ દિવસ યોજાશે. અધિવેશનના પ્રમુખ તરીકે મૂર્ધન્ય સાહિત્યકાર-ઉત્તમ નિબંધકાર-અનુવાદક અને વિવેચક શ્રી ભોળાભાઈ પટેલ હશે. અધિવેશનના અતિથિવિશેષ તરીકે ઓડિયા ભાષાના સર્જક શ્રી મનોજ દાસ ઉપસ્થિત રહેશે.

નોંધ : સપ્ટેમ્બરના 'પરબ'માં પ્રકાશિત થયેલ અધિવેશન-કાર્યક્રમમાં ફેરફાર થયેલો હોઈ આ કાર્યક્રમ માન્ય ગણવો.

બેઠક પહેલી :

ઉદ્ઘાટન-સમારંભ : તા. ૨૩-૧૨-૨૦૧૧ શુક્રવાર, સવારે ૧૦.૦૦થી ૧૨.૩૦

અધિવેશન-સ્થળ : રૂપાયતન, ગિરિતળેટી, ભવનાથ, જૂનાગઢ

(૧) ગીત : જય જય ગરવી ગુજરાત	: સંગીતટુકડી
(૨) સ્વાગતમંત્રીનું ઉદ્બોધન	: શ્રી હેમંત નાણાવટી
(૩) સ્વાગતપ્રમુખનું ઉદ્બોધન	: શ્રી પ્રફુલ્લચંદ્ર નાણાવટી
(૪) મહેમાનોનું સ્વાગત	:
(૫) પરિષદમંત્રીનો વાર્ષિક અહેવાલ	: શ્રી રાજેન્દ્ર પટેલ
(૬) નિવૃત્ત થતા પ્રમુખશ્રીનું વક્તવ્ય અને કાર્યભારની સોંપણી	: શ્રી ભગવતીકુમાર શર્મા : શ્રી ભોળાભાઈ પટેલ
(૭) પ્રમુખશ્રીનો પરિચય	: શ્રી રઘુવીર ચૌધરી
(૮) પ્રમુખશ્રીનું વક્તવ્ય	: શ્રી ભોળાભાઈ પટેલ

(૯) અતિથિવિશેષશ્રીનો પરિચય	: શ્રી રાજેન્દ્ર પટેલ
(૧૦) અતિથિવિશેષશ્રીનું વક્તવ્ય	: શ્રી મનોજ દાસ
(૧૧) પ્રાસંગિક	: શ્રી અનિલા દલાલ
(૧૨) પ્રાસંગિક	: શ્રી નરોત્તમ પલાણ
(૧૩) સમાપન-વક્તવ્ય	: શ્રી મોરારીબાપુ
(૧૪) આભારદર્શન (યજમાન સંસ્થા)	

બેઠક બીજી : તા. ૨૩-૧૨-૧૧ શુક્રવાર, બપોરે ૨-૩૦થી ૫-૩૦
સર્જન વિભાગ : સાહિત્યસ્વરૂપ - ટૂંકીવાર્તા

વિભાગીય અધ્યક્ષ	: શ્રી કિરીટ દૂધાત
સર્જકવક્તાઓ	: શ્રી સુવર્ણબહેન, શ્રી મોહન પરમાર, શ્રી કાનજી પટેલ
સંચાલન	: શ્રી વર્ષા અડાલજા

બેઠક ત્રીજી : તા. ૨૩-૧૨-૧૧ શુક્રવાર, રાત્રે ૮-૩૦થી ૧૦-૦૦
આસ્વાદ

વિભાગીય અધ્યક્ષ	: શ્રી અમર ભટ્ટ
સંચાલન	: શ્રી માધવ રામાનુજ

બેઠક ચોથી : તા. ૨૪-૧૨-૧૧ શનિવાર, સવારે ૯-૦૦થી ૧૨-૩૦
વિવેચન-સંશોધન વિભાગ

વિભાગીય અધ્યક્ષ	: શ્રી દીપક મહેતા
વક્તાઓ	: શ્રી રવીન્દ્ર પારેખ, શ્રી જયેશ ભોગાયતા, શ્રી કિશોર વ્યાસ
સંચાલન	: શ્રી પ્રફુલ્લ રાવલ

બેઠક પાંચમી : તા. ૨૪-૧૨-૧૧ શનિવાર, બપોરે ૩-૦૦થી ૬-૦૦
પરિસંવાદ : ભાષાકીય કટોકટી

વિભાગીય અધ્યક્ષ	: શ્રી અવધેશકુમાર સિંઘ
ટેકનોલોજી અને ભાષા	: શ્રી રૂપલ મહેતા
શિક્ષણ અને ભાષા	: શ્રી રવીન્દ્ર દવે
સંસ્કૃતિ અને ભાષા	: શ્રી ગુણવંત શાહ
માધ્યમો અને ભાષા	: શ્રી વિષ્ણુ પંડ્યા
સંચાલન	: શ્રી રતિલાલ બોરીસાગર

યજમાન સંસ્થા : તા. ૨૪-૧૨-૧૧ શનિવાર, રાત્રે ૮-૩૦થી ૧૦-૩૦
સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ

સંચાલન : શ્રી જનક નાયક

તા. ૨૫-૧૨-૧૧ રવિવારના રોજ સવારે ૮-૦૦થી ૯-૦૦
ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદની મધ્યસ્થ સમિતિ અને કાર્યવાહક સમિતિની સંયુક્ત
બેઠક

બેઠક છઠી : તા. ૨૫-૧૨-૧૧ રવિવાર, સવારે ૯.૦૦થી ૧૧.૩૦
સોરઠની સર્જનસંપદા

વિભાગીય અધ્યક્ષ	: શ્રી લાભશંકર પુરોહિત
સોરઠી લોકસાહિત્ય-ચારણી સાહિત્ય	: શ્રી ઉપેન્દ્ર ત્રિવેદી
સોરઠી સંતસાહિત્ય	: શ્રી નિરંજન રાજ્યગુરુ
સોરઠી અર્વાચીન સાહિત્ય	: શ્રી નીતિન વડગામા
સંચાલન	: શ્રી હેમંત નાણાવટી

બેઠક સાતમી : તા. ૨૫-૧૨-૧૧ રવિવાર, બપોરે ૧૧-૩૦થી ૧-૦૦

- ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદનું ખુલ્લું અધિવેશન અને સમાપન-બેઠક
- ઠરાવો : પ્રતિભાવો અને આભારવિધિ
- બપોરના ભોજન પછી અધિવેશનની સમાપ્તિ થશે.

નોંધ :- અધિવેશનમાં ભાગ લેવા ઇચ્છતા પ્રતિનિધિઓએ ભોજન-ઉતારા શુલ્ક રૂ. ૨૦૦/- તથા પ્રતિનિધિ શુલ્ક રૂ. ૧૦૦/- ભરવાના રહેશે. કુલ રૂ. ૩૦૦/- થશે.

વિદ્યાર્થીઓએ ૫૦ % રકમ ભરવાની રહેશે. (કાર્યક્રમનો અહેવાલ રજૂ કરનાર વિદ્યાર્થીને પ્રમાણપત્ર આપવામાં આવશે.)
ભોજન-ઉતારા અને પ્રતિનિધિ શુલ્ક તા. ૧૫-૧૨-૧૧ સુધીમાં પરિષદ કાર્યાલય અમદાવાદમાં ભરી દેવાથી વ્યવસ્થા સરળ થશે. ત્યારબાદ સ્વીકારવામાં આવશે નહીં.

S

શ્રી રવીન્દ્રનાથ ટાગોરની ૧૫૦મી જન્મજયંતી નિમિત્તે કાર્યક્રમ

રવીન્દ્ર ભવન, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ અને ગુજરાત વિશ્વકોશ ટ્રસ્ટના સંયુક્ત ઉપક્રમે તા. ૮-૮-૨૦૧૧ના રોજ ગુજરાત વિશ્વકોશ ટ્રસ્ટના સભાગૃહમાં કવિવર રવીન્દ્રનાથ ટાગોરની જન્મજયંતી નિમિત્તે અંગ્રેજી ગીતાંજલિની નોબલયાત્રા દર્શાવતો 'શિલાઈદહથી સ્ટોકહોમ'નો દર્શન-શ્રાવ્ય કાર્યક્રમ યોજાયો હતો. આ કાર્યક્રમમાં શ્રી શૈલેષ પારેખ, શ્રી સુશા શાહ અને તુષાર પુરાણીએ એ ઘટનાની પ્રસ્તુતિ કરી હતી. કાર્યક્રમમાં શ્રીતાઓએ અંગ્રેજી ગીતાંજલિથી આરંભીને નોબેલ પારિતોષિક સુધીની યાત્રાનો આનંદ માણ્યો હતો.

માતૃભાષા સંવર્ધન અંગે રાજ્યસ્તરીય પરિસંવાદ

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ સંચાલિત માતૃભાષા સંવર્ધન કેન્દ્ર, ગુજરાત વિશ્વકોશ ટ્રસ્ટ, અમદાવાદ અને વિદ્યાભારતી, ગુજરાત પ્રદેશના સંયુક્ત ઉપક્રમે તા. ૧-૯-૨૦૧૧ના રોજ ગુજરાત વિશ્વકોશ ટ્રસ્ટમાં 'માતૃભાષામાં શિક્ષણ : એક વૈજ્ઞાનિક અભિગમ' વિષય અંતર્ગત એક રાજ્યસ્તરીય પરિસંવાદ યોજાઈ ગયો. કાર્યક્રમનું ઉદ્ઘાટન જાણીતા સાહિત્યકાર શ્રી ચંદ્રકાન્ત શેઠે દીપ-પ્રાગટ્ય કરી કર્યું હતું. શ્રી શૈલેશભાઈ ઉપાધ્યાયે પરિસંવાદની ભૂમિકા આપતાં ગુજરાતી ભાષા અને અંગ્રેજી ભાષાની તુલના કરીને ગુજરાતી ભાષાનું આગવું ગૌરવ રજૂ કર્યું હતું. અધ્યક્ષીય વ્યાખ્યાનમાં શ્રી ચંદ્રકાન્ત શેઠે માતૃભાષાના વ્યાવહારિક ગૌરવની વાત કરી હતી. માતૃભાષા દ્વારા જ સભ્યતા અને સંસ્કૃતિ બચાવી શકાય અને તેને માટે આપણે સૌએ વ્યક્તિગત પ્રયત્નો કરવા જોઈએ તેવો મત રજૂ કર્યો હતો. આપણે ગુજરાતી ભાષક અને અભ્યાસુ તરીકે ભાષાની શુદ્ધિ અંગે સતર્કતા રાખવાની હિમાયત કરી હતી. આ પ્રસંગે 'માતૃભાષા ગૌરવ અંક'નું વિમોચન પણ કર્યું હતું. 'માતૃભાષામાં શિક્ષણ : વૈશ્વિક પરિપ્રેક્ષ્યમાં' વિષય અંતર્ગત શ્રી ભોળાભાઈ પટેલે કહ્યું કે; માતૃભાષાના શિક્ષણમાં કેન્દ્રસ્થાને બાળક છે. અને તે સંદર્ભે તેમણે રવીન્દ્રનાથની 'તોતા કાહિને' વાર્તા રજૂ કરી હતી, જેમાં વાર્તા અને વ્યવહારના સન્નિધિકરણનું નિરૂપણ થયેલું હતું. વાર્તાના કથાવસ્તુમાં માત્ર સંસ્થાનો જ વિકાસ થાય છે, પણ બાળકનો વિકાસ થતો નથી. તેવી આજના શિક્ષણ અંગેની ગંભીર ચિંતા વ્યક્ત થયેલી છે. વિશેષમાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે અંગ્રેજી માધ્યમ કરતાં ગુજરાતી માધ્યમની ગુણવત્તા ઉત્તમ છે. અંગ્રેજી માધ્યમને કારણે આપણી મૌલિક વિચારશક્તિ નાશ પામે છે. આપણી સબળ અભિવ્યક્તિનું એકમાત્ર સાધન આપણી માતૃભાષા છે. માતૃભાષાના સંવર્ધન માટે આપણે ગાંધીજી અને રવીન્દ્રનાથ જેવો સમર્પણભાવ કેળવવો જોઈએ. શ્રી હર્ષદભાઈ શાહની અધ્યક્ષતામાં યોજાયેલ બીજા સત્રમાં શ્રી સુદર્શન આયંગરે 'માતૃભાષામાં શિક્ષણની વ્યાવહારિકતા' વિષય અંતર્ગત પોતાના વિચારો રજૂ કર્યા હતા. તેમણે માતૃભાષાના માધ્યમના દર્શન, ઉપયોગિતા અને કાર્યક્ષમતા અંગે ચર્ચા કરી હતી અને આજની શૈક્ષણિક નીતિઓ માતૃભાષાના શિક્ષણ માટે અવરોધક છે, તેમ જણાવ્યું હતું. શ્રી ઇન્દુમતીબહેન કાટકરે 'જ્ઞાનપ્રક્રિયાનું સબળ માધ્યમ : માતૃભાષામાં શિક્ષણ' વિષય પર વ્યક્તવ્ય આપતાં જણાવ્યું કે; આપણને માતૃભાષામાં વ્યક્તિગત શ્રદ્ધા હોવી જોઈએ. ગુજરાતી ભાષક ગુજરાતી બોલવામાં અને સાંભળવામાં ગૌરવ અનુભવે તો જ ગુજરાતી ભાષાનું સંવર્ધન થઈ શકે. અને આ બધું એક તપસ્વીની જેમ કરવા જેવું કાર્ય છે. શ્રી નલિનભાઈ પંડિતની અધ્યક્ષતામાં યોજાયેલ ત્રીજા સત્રમાં શ્રી નલિનભાઈએ બેઠકની ભૂમિકા બાંધતાં કહ્યું કે, માતૃભાષાને વ્યક્તિગત ઉપરાંત રાજકીય પ્રોત્સાહન પણ મળવું જોઈએ. વક્તા શ્રી મોતીભાઈ પટેલે 'માતૃભાષામાં શિક્ષણની ઉપેક્ષા અને તેનાં દુષ્પરિમાણો' અંતર્ગત પોતાના વિચારો રજૂ કર્યા હતા. તેમના મતે રાજકીય અને કાનૂની વહીવટ માતૃભાષામાં થવો જોઈએ. માતૃભાષાથી જ આપણો સામાજિક મોભો જળવાય છે. પોતાનું હીર માતૃભાષામાં જ વ્યક્ત થઈ શકે. ભાજપના કેન્દ્રીય પૂર્વાધ્યક્ષ શ્રી

પુરુષોત્તમ રૂપાલાએ પોતાની હળવી શૈલીમાં 'મૂલ્યનિષ્ઠ શિક્ષણ માટે માતૃભાષાની ઉપયોગિતા' વિષયક વ્યાખ્યાન આપ્યું હતું. તેમણે માતૃભાષા દ્વારા બાળમાનસનું ઘડતર કેવી રીતે થાય છે તે સંદર્ભે હરિશ્ચંદ્રનારામતી નાટકની ગાંધીજીના સમગ્ર વ્યક્તિત્વ પર થયેલી અસર અને એભલ-ચાંપરાજની લોકવાર્તાનાં દર્શાવેલાં આપ્યાં હતાં. માતૃભાષા દ્વારા જ આપણાં મૂલ્યો સાચવી શકાશે, તે અંતર્ગત તેમણે લોકસાહિત્યનાં અનેક ઉદાહરણો રજૂ કર્યાં હતાં. તથા બાળવય સુધી માતૃભાષામાં જ શિક્ષણ આપવાની અભ્યર્થના વ્યક્ત કરી હતી. ચોથા સત્રમાં શ્રી રાજેન્દ્રભાઈ પટેલે 'વ્યક્તિવિકાસમાં માતૃભાષામાં શિક્ષણનું મહત્ત્વ' વિશે વક્તવ્ય આપતાં કહ્યું કે, માનવીને માતૃભાષા એની ગર્ભાવસ્થાથી જ મળે છે અને ત્યાંથી જ તેના વ્યક્તિત્વનો વિકાસ થાય છે. વ્યક્તિનો માનસિક વિકાસ પણ માતૃભાષાને જ આભારી છે. વળી મુક્ત ચર્ચામાં ઉપસ્થિત વિદ્વાનો અને શ્રોતાઓએ માતૃભાષાના સંવર્ધન માટે પ્રશ્નોત્તરી દ્વારા ચર્ચા કરી હતી. સમાપન સત્રમાં શ્રી અરવિંદ ભાંડારીએ 'માતૃભાષા સંવર્ધન કેન્દ્ર, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ'નો અહેવાલ રજૂ કર્યો હતો. શ્રી સુરેશજી સોનીએ 'માતૃભાષામાં શિક્ષણ : પડકારો અને ઉકેલ' વિષયક પોતાના વિચારો રજૂ કર્યા હતા, જેમાં તેમણે સામાજિક, સાંસ્કૃતિક, રાજકીય તથા વ્યક્તિગત પડકારો અને ઉકેલોની ચર્ચા કરી હતી. જેમાં તેમણે માતૃભાષાના સંવર્ધન માટે દબતા, વિશ્વાસ અને દિશાની સાર્થકતાની ચર્ચા કરી હતી. સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન અનિલભાઈ રાવલ, સંજય જોશી, અજિતસિંહ રાણા દ્વારા થયું હતું. કાર્યક્રમના અંતે શ્રી શૈલેશભાઈ ઉપાધ્યાયે સૌનો આભાર માન્યો હતો. ગુજરાતી ભાષા-સાહિત્યને વરેલી આ ત્રણેય સંસ્થાઓના આ યજ્ઞરૂપ કાર્ય અંગે સૌએ પ્રસન્નતા વ્યક્ત કરી હતી.

- ભરત સાધુ

ગ્રંથ સાથે ગોઠડી

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ સંચાલિત 'ગ્રંથ સાથે ગોઠડી' કાર્યક્રમ અંતર્ગત તા. ૨-૯-૨૦૧૧ના રોજ શ્રી દિલીપ ચંદુલાલ બ્રુકર ઇનામ વિજેતા નવલકથાકાર શ્રી અરવિંદ અડિગાકૃત 'ધ હાઇટ ટાઇગર'નો આસ્વાદ કરાવ્યો હતો. હરીશ ખત્રીએ વક્તા શ્રી દિલીપ ચંદુલાલનો પરિચય આપ્યો હતો. દિલીપ ચંદુલાલે બ્રુકર પ્રાઇઝ વિજેતા નવલકથાઓની ચર્ચા પ્રાસ્તાવિક રૂપે કરી હતી અને નવલકથાનો આસ્વાદ કરાવ્યો હતો જેમાં તેમણે ભારતમાં લોકશાહીમાં માલિક અને ગુલામ વચ્ચે કેવા સંબંધો છે તેનું નિરૂપણ બલરામ દ્વારા કરાવ્યું છે. જે કથા ચીનના પ્રમુખ વેન જીઆઓને પત્રો રૂપે મોકલવામાં આવે છે. કથાનાયક બલરામ વંચિતોનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે. જેમાં માલિક-નોકરના સંબંધોની કથા છે. આ કૃતિમાં આઘાત અને આનંદ બંનેનું પ્રયોજન છે. વગેરે મુદ્દાઓ વક્તવ્યમાં વણી લીધા હતા. સર્વશ્રી રાજેન્દ્ર પટેલ, સેવંતીભાઈ મોદી, રૂપા શેઠ, હરીશ ખત્રી, દીવાન ઠાકોર વગેરેએ પ્રશ્નોત્તરી દ્વારા કૃતિને વધુ આસ્વાદક બનાવી

- ઇતુભાઈ કુરકુટિયા

એનીબહેન સરૈયા લેખિકા પ્રોત્સાહન નિધિ

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ દ્વારા અને એનીબહેન સરૈયા લેખિકા પ્રોત્સાહન નિધિ અંતર્ગત દર મહિનાના પ્રથમ સોમવારે લેખિકાઓની બેઠક યોજાય છે. આ સંદર્ભે તા. ૫-૯-૨૦૧૧ના રોજ જાણીતાં લેખિકા શ્રી ધીરુબહેન પટેલની અધ્યક્ષતામાં ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ ખાતે બેઠક યોજાઈ હતી. અગાઉ નક્કી થયા મુજબ સર્વશ્રી સ્મિતા શાહ, લીના ત્રિવેદી, માલિની શાસ્ત્રી, સુધા ભટ્ટ, નયના મહેતા, ગોપાલી બુચે પોતાની પ્રવાસ વિષયક કૃતિઓનું પઠન કર્યું હતું. પ્રવાસના અનુભવો વિષે રસપ્રદ વાતો પણ થઈ હતી. આ ઉપરાંત સ્વાતિ મેઢ, ઊર્મિ પંડિત, રસીલા કડીઆ, રેખા જોષી, માનસી પરીખ, અલકા શાહ, તનુમતી પટેલ, રેખા ભટ્ટ વગેરેએ સ્વરચિત કાવ્ય-લઘુકથાનું પઠન કર્યું.

ધીરુબહેન પટેલે કૃતિઓ વિષયક પ્રતિભાવ-માર્ગદર્શન આપી, સજજતા કેળવવા વધુ વાંચન પર ભાર મૂક્યો હતો. બેઠકમાં એક નાનકડી મજાની સર્જન-કસરતની પણ સહુએ મજા માણી હતી. અને તે ચિત્ર પરથી શીઘ્ર કાવ્યપંક્તિ લખવી, બધાંને સર્જનનો આ અનુભવ રોમાંચકારી લાગ્યો હતો.

- પ્રજ્ઞા પટેલ

પાક્ષિકી અંતર્ગત શ્રી નીલમ દોશીનું વાર્તાપઠન

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ સંચાલિત 'પાક્ષિકી'માં તા. ૭-૯-૨૦૧૧ના રોજ શ્રી નીલમ દોશીએ 'વહાલી વહાલી દીદી' વાર્તાનું પઠન કર્યું હતું. વાર્તામાં મોટી બહેનનાં મંદ બુદ્ધિની નાની બહેન પ્રત્યેનાં વાત્સલ્ય અને પ્રેમનું નિરૂપણ થયેલું હતું. શ્રી રાજેન્દ્ર પટેલ, દીવાન ઠાકોર, લતા હીરાણી, નયનાબહેન ડેલીવાળા, હરીશ ખત્રી, ડી. જે. બાવલેયા વગેરેએ વાર્તાની છણાવટ કરી હતી.

- ઇતુભાઈ કુરકુટિયા

અનુવાદ-અભિમુખતા

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદમાં અનુવાદ-અભિમુખતાની તૃતીય બેઠક તા. ૧૩-૯-૨૦૧૧ના રોજ યોજાઈ ગઈ. જેમાં શ્રી કલ્પના પરીખે કાલિદાસકૃત 'શાકુન્તલ'નો ઉમાશંકર જોશીએ કરેલ અનુવાદમાંથી કેટલાક અંશોનું પઠન કર્યું હતું. પઠનની સાથે તેમણે 'શાકુન્તલ'માં પ્રયોજાયેલી અનુવાદની તરેહોની પણ વાત મૂકી આપી, જેના કારણે વક્તવ્ય રસપ્રદ બની રહ્યું. વક્તાશ્રીનો પરિચય રૂપાબહેન શેઠે આપ્યો અને અંતે વિભા ત્રિવેદીએ સૌનો આભાર માન્યો.

- વિભા ત્રિવેદી

જેલમાં વિશિષ્ટ સાહિત્યિક કાર્યક્રમ

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ દ્વારા ગુજરાતની તમામ જેલોમાં દરમાસના ઉજા શનિવારે એક વિશિષ્ટ સાહિત્યિક કાર્યક્રમના આયોજન અંતર્ગત તા. ૧૭-૯-૨૦૧૧ના રોજ અમદાવાદ મધ્યસ્થ જેલમાં ઉર્દૂ મુશાયરાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આમંત્રિત કવિમિત્રોનું સ્વાગત

શ્રી વફા જોનપુરીએ કર્યું હતું. કાર્યક્રમમાં શ્રી મધુસૂદન પટેલ, શ્રી ભાવેશ ભટ્ટ, શ્રી મોજદમ હાસ્મી, શ્રી શબ્બીર હાસ્મી, શ્રી વફા જોનપુરી તથા પોલીસ કર્મચારી શ્રી જામાભાઈ સોલંકી, કેદીમિત્રોમાં શબ્બીરભાઈ શેખ અને મહમદ સલીમ પઠાણે પોતાની રચનાઓ રજૂ કરી હતી. આ પ્રસંગે જેલ સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટ શ્રી આર. જે. પારગીસાહેબે પોતાના વક્તવ્યમાં કહ્યું કે : આવા કાર્યક્રમો દ્વારા બંદીવાન મિત્રોનું હૃદયપરિવર્તન થાય. સમાજમાંથી ગુનાહિત પ્રવૃત્તિથી આવેલા બંદીવાનો જ્યારે જેલમાંથી મુક્ત થાય ત્યારે અને સમાજમાં પાછા ફરે ત્યારે આવી ગુનાહિત પ્રવૃત્તિથી દૂર રહી સમાજમાં સારી પ્રવૃત્તિઓ તરફ દોરવાય અને સમાજમાં મોભાનું સ્થાન મેળવે તેવી આશા વ્યક્ત કરી હતી. સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન શ્રી વફા જોનપુરીએ કર્યું હતું અને અંતે આભારવિધિ ગંગારામ વાઘેલાએ કરી હતી.

- ગંગારામ વાઘેલા

નવોદિત સર્જક સાથે સંવાદ

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ સંચાલિત 'સર્જક સાથે સંવાદ' કાર્યક્રમ અંતર્ગત તા. ૧૭-૯-૨૦૧૧ના રોજ નવોદિત સર્જકોની કૃતિઓની પઠન અને ચર્ચા થઈ હતી. કાર્યક્રમમાં કવિમિત્રો ઊજમશી પરમાર, ભાવેશ ભટ્ટ, અનિલ ચાવડા, ચંદ્રેશ મકવાણા, ગિરીશ પરમાર, ચિંતન મહેતા, ભરત સાધુ વગેરે ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. આ પ્રસંગે શ્રી ઊજમશી પરમારે પોતાની કાવ્યયાત્રાનાં સંસ્મરણો યાદ કર્યાં હતાં. કવિમિત્રોએ એકબીજાની કૃતિ વિષયક મૌલિક અભિપ્રાયો અને માર્ગદર્શન પણ આપ્યું હતું.

- ભરત સાધુ

ગ્રંથગોષ્ઠિ

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ સંચાલિત શ્રી ક. લા. સ્વાધ્યામંદિર દ્વારા યોજાતા 'ગ્રંથગોષ્ઠિ' કાર્યક્રમ અંતર્ગત તા. ૧૬-૯-૨૦૧૧ના રોજ શ્રી મીના શાહ અનૂદિત વાર્તાસંગ્રહ 'કનેરી' વિશે તેમજ પ્રેમલતા મજમુદાર અનૂદિત વાર્તાસંગ્રહ 'રણમાં અટ્ટહાસ્ય અને બીજી થોડીક' વિશે જાણીતા સાહિત્યકાર શ્રી શિરીષ પંચાલે વક્તવ્ય આપ્યું. તેમણે મીના શાહ અને પ્રેમલતા મજમુદારની અનૂદિત વાર્તાઓમાં પ્રયોગલક્ષી આધુનિકતાને સમજાવવા પ્રયોગાત્મક લક્ષણોવાળી અનેક વાર્તાઓને શ્રોતાઓ સમક્ષ રસપ્રદ રીતે મૂકી આપી. કાર્યક્રમની શરૂઆતમાં ડૉ. પારુલ દેસાઈએ શ્રી શિરીષ પંચાલનો પરિચય આપ્યો અને અંતમાં તેમનો આભાર વ્યક્ત કર્યો હતો.

- વિભા ત્રિવેદી

પાક્ષિકી

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ સંચાલિત 'પાક્ષિકી' અંતર્ગત તા. ૧૫-૯-૨૦૧૧ના રોજ વિજય સોનીએ પોતાની અપ્રકાશિત વાર્તાનું પઠન કર્યું હતું. જેમાં પાત્રાનુસાર ભાષાપ્રયોજન, સુઆકારિત વસ્તુસંકલનાએ શ્રોતાઓને જકડી રાખ્યા હતા. વળી, અંતે અશીર્ષક વાર્તાની શીર્ષક-વિચારણા અને વિષય અંગેની રસપ્રદ ચર્ચાએ સમગ્ર વાતને વધુ ખુલ્લી કરી હતી.

- વિભા ત્રિવેદી

સાહિત્યસિદ્ધાંત વ્યાખ્યાનશ્રેણી

ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ સંચાલિત ક. લા. સ્વાધ્યામંદિર દ્વારા આયોજિત સાહિત્યસિદ્ધાંત વિશેની સમજ કેળવાય તે હેતુથી સાહિત્યસિદ્ધાંત વ્યાખ્યાનશ્રેણીનું આયોજન મહિનામાં એક દિવસ થાય છે. જેના અંતર્ગત તા. ૨૨-૯-૨૦૧૧ના રોજ ‘કાવ્યસંવાદ અને આંતરકૃતિત્વ’ વિષય પર ડૉ. ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળાએ વક્તવ્ય આપ્યું હતું. આરંભે શ્રી રાજેન્દ્ર પટેલે ડૉ. ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળાની બહુમુખી પ્રતિભાની વાત કરી હતી. ડૉ. ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળાએ ‘કાવ્યસંવાદ અને આંતરકૃતિત્વ’ જેવા ગહન વિષયને ભારતીય અને પશ્ચિમના સાહિત્યકારો-વિવેચકોનાં અનેક ઉદાહરણો મૂકીને સ્પષ્ટ કરી આપ્યો. આંતરકૃતિત્વ કૃતિ પ્રત્યેના ઊંડાણથી જ વ્યક્ત થાય છે. વાચનપ્રવૃત્તિ દરમિયાન વાચક પોતાના ભાવથી કૃતિને પુરસ્કારે છે ત્યારે આંતરકૃતિત્વ બને છે. મધ્યકાળનું સાહિત્ય આંતરકૃતિનું ઉત્તમ ઉદાહરણ છે, તેમ જણાવતાં તેમણે કાવ્યચૌર્ય અને કાવ્યઋણની લાક્ષણિકતા પણ સ્પષ્ટ કરી આપી. વળી, અંતમાં શ્રી રાજેન્દ્ર પટેલ, ડૉ. કીર્તિદા શાહ, ડૉ. પારુલ દેસાઈ, અજય રાવલ વગેરે શ્રોતાઓ સાથે આંતરકૃતિત્વ દર્શાવતી કૃતિઓનાં અનેક ઉદાહરણોની રસપ્રદ ચર્ચાએ શ્રેણીને જીવંતતા બક્ષી. અંતમાં ડૉ. કીર્તિદા શાહે આભારવિધિ કરી હતી.

- વિભા ત્રિવેદી

પરિષદના આગામી કાર્યક્રમો

(સ્થળ - ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, અમદાવાદ)

- પાક્ષિકી - સંયોજક : દીવાન ઠાકોર
તા. ૫-૧૦-૨૦૧૧, બુધવાર, સાંજે-૬-૦૦ કલાકે, જિજ્ઞેશ બ્રહ્મભટ્ટ વાર્તાનું પઠન કરશે.
તા. ૨૦-૧૦-૨૦૧૧, ગુરુવાર, સાંજે-૬-૦૦ કલાકે, દલપત ચૌહાણ અપ્રકાશિત કૃતિનું પઠન કરશે.
તા. ૩-૧૧-૨૦૧૧, ગુરુવાર, સાંજે-૬-૦૦ કલાકે, દક્ષા પટેલ અનૂદિત કૃતિનું પઠન કરશે.
- સર્જક સાથે સંવાદ - સંયોજક : ધ્વનિલ પારેખ, ભરત સાધુ
તા. ૧૫-૧૦-૨૦૧૧, શનિવાર, સાંજે-૬-૦૦ કલાકે, નવોદિત લેખકોની અપ્રકાશિત કૃતિઓનું પઠન અને ચર્ચા
- જેલમાં સાહિત્યિક કાર્યક્રમ - સંયોજક : ગંગારામ વાઘેલા, રાજેશ ભટ્ટ
તા. ૧૫-૧૦-૨૦૧૧, શનિવાર, સવારે ૮-૦૦ કલાકે, અમદાવાદ મધ્યસ્થ જેલમાં શ્રી રમેશભાઈ વિરમગામી તથા ઉષાબહેન વિરમગામી દ્વારા વાર્તાકથન
- જેલમાં સાહિત્યિક કાર્યક્રમ - સંયોજક : નિવ્યા પટેલ
તા. ૧૫-૧૦-૨૦૧૧, શનિવાર, સવારે-૮-૦૦ કલાકે, વડોદરા જેલમાં નિવ્યા પટેલ અને ભરત મહેતા દ્વારા વાર્તાપઠન
- બાળ-સાહિત્ય મેળો - સંયોજક : યશવન્ત મહેતા

તા. ૨૨-૧૦-૨૦૧૧, શનિવાર, સાંજે ૫-૦૦ કલાકે, શ્રી યશવન્ત મહેતાના સાંનિધ્યમાં બાળકો માટે વિશિષ્ટ સાહિત્યિક કાર્યક્રમ

- દલિત સાહિત્યવિમર્શ - સંયોજક : ચંદુ મહેરિયા
તા. ૨૨-૧૦-૨૦૧૧, શનિવાર, સાંજે-૬-૦૦ કલાકે, ‘વૈશ્વિકીકરણ : વહેણ-વમળ’ (સં. ઉત્તમ પરમાર) વિશે પ્રો. હેમંતકુમાર શાહ વક્તવ્ય આપશે.
- ગ્રંથ સાથે ગોઠડી - સંયોજક : હરીશ ખત્રી, ઇતુભાઈ કુરકુટિયા
તા. ૧૧-૧૧-૨૦૧૧, શુક્રવાર, સાંજે-૬-૦૦ કલાકે, નાટ્યવિદ શ્રી જનક દવે કવિ ભાસકૃત નાટક ‘કર્ણભારમ્’નો આસ્વાદ કરાવશે.
- અનુવાદ-અભિમુખતા - સંયોજક : રૂપા શેઠ, વિભા ત્રિવેદી
તા. ૮-૧૧-૨૦૧૧, મંગળવાર, સાંજે ૬-૦૦ કલાકે, ઉત્તમ અનુવાદોનું પઠન અને ચર્ચા
- રવીન્દ્ર ભવન -
ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ અને વિશ્વકોશ ટ્રસ્ટના સંયુક્ત ઉપક્રમે રવીન્દ્રનાથ ટાગોરની ૧૫૦મી જન્મજયંતી નિમિત્તે ‘My Tagore, Why Tagore’ આંતરરાષ્ટ્રીય સેમિનાર (૧) રવીન્દ્રસંગીત : તા. ૧૪-૧૦-૨૦૧૧, શુક્રવાર, સાંજે ૮.૩૦ કલાકે, સ્થળ : ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
(૨) સેમિનાર : તા. ૧૫-૧૦-૨૦૧૧, શનિવાર, સવારે ૯.૩૦ કલાકે, સ્થળ : વિશ્વકોશ ભવન, ઉસ્માનપુરા, અમદાવાદ
- વિશ્વકવિતા કેન્દ્ર - તા. ૫-૧૨-૨૦૧૧, બુધવાર, સાંજ ૭.૦૦ કલાકે, બુધસભા
- નાટ્યપરિક્રમા - સંયોજક : અદિતી દેસાઈ
તા. ૨૩-૧૦-૨૦૧૧, રવિવાર, સાંજે ૬.૦૦ કલાકે, અદિતી દેસાઈ પોતાની નાટ્યયાત્રાના અનુભવો વિશે વાત કરશે તથા ‘યાત્રા’ ફિલ્મની રજૂઆત.

સુરતમાં વાર્તાસત્ર

તા. ૧૬-૧૦-૨૦૧૧, રવિવાર, સવારે ૯-૩૦ કલાકે, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ અને અખિલ હિન્દ મહિલા પરિષદ બૃહદ્ સુરતના સંયુક્ત ઉપક્રમે, શ્રી ભગવતીકુમાર શર્માની અધ્યક્ષતામાં વાર્તાસત્ર. ‘આજની ગુજરાતી ટૂંકીવાર્તા’ - અધ્યક્ષ : શ્રી રમેશ ર. દવે. વક્તા - શ્રી મણલાલ હ. પટેલ, શ્રી મોહન પરમાર, શ્રી હિમાંશી શેલત. ‘દક્ષિણ ગુજરાતના વાર્તાકારોની બેઠક : વાર્તાપઠન’ - અધ્યક્ષ : રવીન્દ્ર પારેખ. વાર્તાપઠન - શ્રી પ્રફુલ્લ દેસાઈ, શ્રી સ્મિતા પારેખ, શ્રી જનક નાયક, શ્રી વિજય શાસ્ત્રી, શ્રી આશા વીરેન્દ્ર. ‘વાર્તાઆસ્વાદ : મને ગમતી ગુજરાતી વાર્તા’ - અધ્યક્ષ : શ્રી હરિકૃષ્ણ પાઠક. વાર્તાઆસ્વાદ શ્રી યોગેશ જોશી, શ્રી બિપિન પટેલ, શ્રી જિતેન્દ્ર પટેલ, શ્રી પારુલ કંદર્પ દેસાઈ. ‘વાર્તાપઠન’ - અધ્યક્ષ : શ્રી વર્ષા અડાલજા. વાર્તાપઠન - શ્રી કંદર્પ ર. દેસાઈ, શ્રી ગિરીશ ભટ્ટ, શ્રી પરેશ નાયક, શ્રી પુરુરાજ જોશી, શ્રી દલપત ચૌહાણ. સ્થળ : અખિલ હિન્દ મહિલા પરિષદ બૃહદ્, શાલિભદ્ર કોમ્પલેક્ષ, ટિમલિયાવાડ, નાનપુરા, સુરત.